

Ειδική Ομάδα

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΑΣ και ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Επιτροπή Ειδικών Ομάδων ΑρεΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2026

Βασικές αρχές λειτουργίας μιας συγγέντρωσης

Στις Ειδικές Ομάδες στόχος δεν είναι να κάνουμε εμείς τις δραστηριότητες για τα παιδιά και τους νέους, αλλά να δημιουργούμε τις κατάλληλες συνθήκες ώστε, με την υποστήριξή μας, να αξιοποιούν τις δικές τους δυνατότητες και να ολοκληρώνουν όσο το δυνατόν πιο αυτόνομα κάθε δραστηριότητα.

Κάθε παιδί και νέος έχει διαφορετικές δυνατότητες, διαφορετικό ρυθμό και διαφορετικό τρόπο συμμετοχής. Για τον λόγο αυτό προσαρμόζουμε τον τρόπο υποστήριξης στις ανάγκες του, χωρίς να του στερούμε την ευκαιρία να προσπαθήσει, να επιλέξει και να αναπτύξει τις δικές του δεξιότητες.

Η υποστήριξη που παρέχουμε δεν έχει στόχο να αντικαταστήσει την προσπάθεια του παιδιού ή του νέου, αλλά να λειτουργήσει ως ένα «στήριγμα» που του επιτρέπει να συμμετέχει ενεργά και να αισθάνεται ότι τα καταφέρνει.

Η **αυτοδιοίκηση** εφαρμόζεται με τρόπο προσαρμοσμένο στις δυνατότητες της κάθε Ομάδας. Δεν λειτουργεί πάντοτε με τον ίδιο τρόπο όπως στις υπόλοιπες Ομάδες και συχνά χρειάζεται περισσότερη καθοδήγηση, ενίσχυση και εξατομικευμένη υποστήριξη.

Παρόλα αυτά, η αυτοδιοίκηση αποτελεί σημαντικό κομμάτι της λειτουργίας μιας Ειδικής Ομάδας. Κάθε ευκαιρία που δίνεται στα παιδιά και στους νέους να αναλάβουν μια μικρή ευθύνη, να πάρουν μια πρωτοβουλία, να κάνουν μια επιλογή ή να βοηθήσουν ένα άλλο μέλος της Ομάδας αποτελεί ουσιαστική εφαρμογή της.

Η δομή μιας συγγέντρωσης

Η συγγέντρωση μιας Ειδικής Ομάδας διαρκεί συνήθως μιάμιση ώρα και είναι σημαντικό να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στη γνώση, το παιχνίδι, το τραγούδι, την κίνηση και τη δημιουργική έκφραση.

Δεν υπάρχει μία μοναδική σωστή σειρά δραστηριοτήτων. Η δομή της συγγέντρωσης προσαρμόζεται ανάλογα με το θέμα, τις ανάγκες της Ομάδας, τις δυνατότητες των παιδιών και των νέων και τον στόχο που θέλουμε να πετύχουμε.

Μια συγγέντρωση μπορεί να περιλαμβάνει:

Καλωσόρισμα και δημιουργία θετικού κλίματος

Η συγγέντρωση ξεκινά με το καλωσόρισμα των παιδιών και των νέων, ώστε να δημιουργηθεί ένα ασφαλές και ευχάριστο κλίμα συμμετοχής.

Ανάλογα με τον στόχο και το θέμα της ημέρας, μπορούμε να ξεκινήσουμε με ένα τραγούδι, ένα σύντομο παιχνίδι ή μια δραστηριότητα ενεργοποίησης.

Σύντομη εισαγωγή στο θέμα της ημέρας

Η εισαγωγή μπορεί να γίνει μέσα από ερωτήσεις, εικόνες, αντικείμενα, ένα μικρό παιχνίδι ή οποιοδήποτε άλλο ερέθισμα βοηθά τα παιδιά και τους νέους να συνδεθούν με το θέμα.

Στόχος δεν είναι να δώσουμε αμέσως όλες τις πληροφορίες, αλλά να ενεργοποιήσουμε όσα ήδη γνωρίζουν, να δημιουργήσουμε ενδιαφέρον και να τους βοηθήσουμε να συμμετέχουν από την αρχή.

Κύκλος γνώσης

Ακολουθεί ο κύκλος γνώσης, όπου το θέμα παρουσιάζεται με απλό, βιωματικό και κατανοητό τρόπο. Μπορεί να αξιοποιηθεί συζήτηση, παιχνίδι, εικόνες, βίντεο ή αντικείμενα, ώστε η πληροφορία να γίνει πιο εύκολα κατανοητή και να συνδεθεί με εμπειρίες από την καθημερινή ζωή.

Δημιουργικό εργαστήρι

Το δημιουργικό εργαστήρι αποτελεί βασικό κομμάτι της συγκέντρωσης και συνδέεται με το θέμα της ημέρας. Στόχος δεν είναι απλώς η δημιουργία ενός όμορφου αποτελέσματος, αλλά η διαδικασία μέσα από την οποία τα παιδιά και οι νέοι εκφράζονται, πειραματίζονται, συνεργάζονται και αξιοποιούν τις δυνατότητές τους.

Το εργαστήρι χρειάζεται να είναι προσαρμοσμένο στις δυνατότητες της Ομάδας, ώστε κάθε παιδί ή νέος να μπορεί να συμμετέχει ουσιαστικά και να δημιουργήσει κάτι δικό του.

Παιχνίδι και τραγούδι

Η συγκέντρωση μπορεί να ολοκληρώνεται με παιχνίδι, τραγούδι ή μια σύντομη δραστηριότητα ανατροφοδότησης.

Η ολοκλήρωση αυτή βοηθά στη διατήρηση της χαράς της συμμετοχής, ενισχύει τη συνεργασία και αφήνει ένα θετικό συναίσθημα μέχρι την επόμενη συνάντηση.

Δεν υπάρχει μία μοναδική σωστή σειρά.

Η δομή προσαρμόζεται ανάλογα με την ομάδα, την ηλικία, τις ανάγκες των μελών και τον στόχο της συγκέντρωσης.

Το **εργαστήρι** πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στις δυνατότητες των παιδιών/νέων και να τους δίνει την ευκαιρία να δημιουργήσουν κάτι δικό τους, με τον δικό τους τρόπο και στον δικό τους ρυθμό.

Ο ρόλος των Στελεχών είναι να υποστηρίζουν, να καθοδηγούν και να ενθαρρύνουν, χωρίς να αναλαμβάνουν τα ίδια την εκτέλεση της δραστηριότητας.

Ακόμη κι αν ένα παιδί/νέος χρειάζεται βοήθεια σε κάθε στάδιο της δραστηριότητας, παραμένει εκείνο ο δημιουργός του έργου του. Η δική μας παρέμβαση έχει στόχο να ενισχύσει τη συμμετοχή του, να του δώσει τις κατάλληλες ευκαιρίες και να το βοηθήσει να ολοκληρώσει την προσπάθεια του, όχι να αντικαταστήσει τη δική του δράση.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η σωστή προετοιμασία των υλικών πριν από κάθε συγκέντρωση. Είναι σημαντικό να προβλέπουμε πάντα επιπλέον υλικά από όσα υπολογίζουμε ότι θα χρειαστούν. Ένα σκισμένο χαρτί, ένα υλικό που καταστράφηκε ή μια προσπάθεια που δεν ολοκληρώθηκε όπως περίμενε ο νέος μπορεί να προκαλέσει απογοήτευση και να τον οδηγήσει στο να εγκαταλείψει τη δραστηριότητα.

Η ύπαρξη εφεδρικών υλικών δίνει τη δυνατότητα να προσπαθήσει ξανά, χωρίς άγχος ή απογοήτευση, και να ολοκληρώσει τη δημιουργία του.

Σχεδιασμός και προσαρμογή του προγράμματος

Ο σχεδιασμός του τριμηνιαίου προγράμματος μιας Ειδικής Ομάδας ξεκινά από τα παιδιά και τους νέους.

Πριν επιλεγούν οι θεματικές ενότητες ή οι δραστηριότητες, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα ενδιαφέροντα, τις επιθυμίες και τις δυνατότητές τους.

Οι επιθυμίες των παιδιών και των νέων αποτελούν την αφετηρία του προγραμματισμού, όμως παράλληλα τα Στελέχη έχουν στο μυαλό τους ποιους στόχους θέλουν να πετύχουν και ποιες δεξιότητες μπορούν να ενισχυθούν μέσα από κάθε δραστηριότητα.

Ένα πρόγραμμα έχει μεγαλύτερη αξία όταν οι νέοι ανυπομονούν να συμμετέχουν σε αυτό, γιατί αισθάνονται ότι τους αφορά και ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα τους.

Επίσης, λαμβάνονται υπόψη οι σταθερές δράσεις του Οδηγισμού, όπως η Ημέρα Σκέψης, η Ημέρα Οδηγισμού και άλλες πανελλήνιες ή τοπικές δράσεις, καθώς και οι εποχικές συγκεντρώσεις (Χριστούγεννα, Πάσχα, καλοκαίρι), ώστε να εντάσσονται φυσικά στον προγραμματισμό της Ομάδας.

Εισαγωγή στο θέμα

Η συγκέντρωση ξεκινά με μια σύντομη συζήτηση, ώστε οι νέοι να εκφράσουν όσα ήδη γνωρίζουν και να συνδεθούν με το θέμα μέσα από προσωπικές εμπειρίες.

Για παράδειγμα:

- «Τι καιρό κάνει σήμερα;»
- «Τι κάνουμε όταν φυσάει πολύ;»
- «Τι φοράμε όταν βρέχει;»
- «Τι κάνουμε όταν έχει πολύ ήλιο;»
- «Πώς προστατευόμαστε όταν υπάρχει καταιγίδα;» κτλ....

Οι ερωτήσεις βοηθούν τους νέους να συμμετέχουν ενεργά και να ανακαλέσουν γνώσεις και εμπειρίες από την καθημερινότητά τους.

Κύκλος γνώσης

Ακολουθεί η παρουσίαση του θέματος μέσα από κατάλληλο υλικό ή βιωματικό τρόπο προσέγγισης, ανάλογα με το θέμα της συγκέντρωσης και τις δυνατότητες της Ομάδας. Μπορεί να αξιοποιηθούν εικόνες, βίντεο, αντικείμενα, παιχνίδια παρατήρησης, συζήτηση ή οποιοδήποτε άλλο μέσο βοηθά τους νέους να κατανοήσουν το θέμα.

Η παρουσίαση γίνεται με απλό και κατανοητό τρόπο, συνδέοντας τη νέα γνώση με εμπειρίες και καταστάσεις από την καθημερινή ζωή των νέων. Στόχος είναι οι νέοι να συμμετέχουν ενεργά, να εκφράζουν όσα γνωρίζουν και να μπορούν να συνδέσουν το θέμα με την πράξη..

Κατά τον σχεδιασμό κάθε συγκέντρωσης είναι σημαντικό να έχουμε ξεκάθαρο τι θέλουμε να πετύχουμε. Εκτός από το θέμα της ημέρας, σκεφτόμαστε τι θέλουμε να ενισχύσουμε μέσα από τη δραστηριότητα, όπως η συνεργασία, η επικοινωνία, η συνηγορία, η λήψη πρωτοβουλιών, η φαντασία και η δημιουργική έκφραση.

Παράλληλα, λαμβάνουμε υπόψη τη σύνθεση της Ομάδας. Η ηλικία, τα ενδιαφέροντα, οι δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά των παιδιών επηρεάζουν την επιλογή των δραστηριοτήτων.

Κάποιες ομάδες δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για χειροτεχνίες και κατασκευές, άλλες για μουσική, αισθητηριακά παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων, μικρά επιτραπέζια ή κινητικά παιχνίδια. Δεν είναι απαραίτητο κάθε δραστηριότητα να ενδιαφέρει όλους τους νέους με τον ίδιο τρόπο.

Στόχος είναι το συνολικό πρόγραμμα να προσφέρει διαφορετικές ευκαιρίες συμμετοχής, ώστε κάθε παιδί και νέος να μπορεί να βρει τρόπους έκφρασης και ενεργής παρουσίας στην Ομάδα.

Παιχνίδι

Μετά τον κύκλο γνώσης ακολουθεί ένα σύντομο παιχνίδι, μέσα από το οποίο οι νέοι έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν όσα συζητήθηκαν με έναν ευχάριστο και βιωματικό τρόπο. Για παράδειγμα, μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα παιχνίδι επιλογής, όπου οι νέοι καλούνται να επιλέξουν από ένα σακίδιο τα κατάλληλα ρούχα ή αντικείμενα για διαφορετικές καιρικές συνθήκες, όπως βροχή, έντονο ήλιο ή δυνατό αέρα. Μπορούν επίσης να αντιστοιχίσουν εικόνες και καταστάσεις με τον σωστό τρόπο προστασίας.

Μέσα από το παιχνίδι ενισχύεται η κατανόηση του θέματος, η λήψη αποφάσεων και η συνεργασία, ενώ κάθε νέος συμμετέχει σύμφωνα με τις δυνατότητές του.

Εργαστήρι

Το δημιουργικό εργαστήρι συνδέεται με το θέμα της συγκέντρωσης και δίνει στους νέους την ευκαιρία να δημιουργήσουν κάτι δικό τους, αξιοποιώντας όσα γνώρισαν κατά τη διάρκεια της δράσης.

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα, οι νέοι μπορούν να κατασκευάσουν ένα ανεμολόγιο με απλά υλικά. Μέσα από την κατασκευή γνωρίζουν τις κατευθύνσεις των ανέμων και συνδέουν τη δημιουργική διαδικασία με όσα συζητήθηκαν σχετικά με τα καιρικά φαινόμενα.

Το εργαστήρι προσαρμόζεται στις δυνατότητες της Ομάδας, ώστε κάθε νέος να μπορεί να συμμετέχει ενεργά και να ολοκληρώσει τη δική του δημιουργία με την απαραίτητη υποστήριξη.

Κάθε θέμα μπορεί να προσεγγιστεί με διαφορετικούς τρόπους. Ανάλογα με τη θεματολογία και τους στόχους της συγκέντρωσης, επιλέγονται και συνδυάζονται οι κατάλληλες δραστηριότητες και παιδαγωγικές μέθοδοι, ώστε η γνώση να γίνεται κατανοητή, ουσιαστική και να συνδέεται με την καθημερινή ζωή των νέων.

Μεγάλο Παιχνίδι

Το Μεγάλο Παιχνίδι αποτελεί μία από τις σημαντικότερες βιωματικές δραστηριότητες του Οδηγικού Προγράμματος. Μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια μιας συγκέντρωσης, είτε στον χώρο της Εστίας είτε σε εξωτερικό χώρο, εφόσον πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις ασφάλειας.

Συνήθως βασίζεται σε μια ιστορία ή μια θεματική που συνδέει όλες τις δραστηριότητες και εξελίσσεται μέσα από διαδοχικούς σταθμούς. Οι νέοι συμμετέχουν σε Ενωμοτίες ή μικρές ομάδες εργασίας, συνεργάζονται για να ολοκληρώσουν τις δοκιμασίες και προχωρούν σταδιακά από σταθμό σε σταθμό μέχρι την ολοκλήρωσή του.

Κάθε σταθμός εξυπηρετεί έναν συγκεκριμένο παιδαγωγικό στόχο και δίνει την ευκαιρία στους νέους να κινηθούν, να δημιουργήσουν, να επιλύσουν προβλήματα, να εφαρμόσουν γνώσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες μέσα από τη συνεργασία και το παιχνίδι.

Κατά τον σχεδιασμό ενός Μεγάλου Παιχνιδιού καλό είναι να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- να υπάρχει μια σαφής και ενδιαφέρουσα ιστορία ή θεματική που συνδέει όλους τους σταθμούς
- οι σταθμοί να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι και οργανωμένοι πριν από την έναρξη του παιχνιδιού
- οι οδηγίες να είναι σύντομες, απλές και κατανοητές
- η διάρκεια κάθε σταθμού να είναι ανάλογη με τις δυνατότητες της Ομάδας, ώστε να διατηρείται το ενδιαφέρον χωρίς να προκαλείται κόπωση ή μεγάλοι χρόνοι αναμονής
- οι δραστηριότητες να είναι προσαρμοσμένες, ώστε όλοι οι νέοι να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά
- να προβλέπονται εναλλακτικοί τρόποι συμμετοχής, όπου χρειάζεται, χωρίς να αλλοιώνεται ο παιδαγωγικός στόχος της δραστηριότητας
- να δίνεται έμφαση στη συνεργασία, στη συμμετοχή και στη χαρά του παιχνιδιού και όχι στον ανταγωνισμό.

Στις Ειδικές Ομάδες, η επιτυχία ενός Μεγάλου Παιχνιδιού δεν κρίνεται από το πόσο γρήγορα ολοκληρώνονται οι δοκιμασίες ή αν όλες οι ομάδες ακολουθούν ακριβώς την ίδια πορεία. Επιτυχημένο είναι το παιχνίδι στο οποίο όλοι οι νέοι συμμετέχουν ενεργά, συνεργάζονται, διασκεδάζουν και βιώνουν την επιτυχία μέσα από τις δικές τους δυνατότητες.

Υποστήριξη της συνεργασίας μέσα στην Ομάδα

Μέσα από το Μεγάλο Παιχνίδι καλλιεργούνται η συνεργασία, η επικοινωνία, η πρωτοβουλία και η αυτονομία. Όταν σχεδιάζεται με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες της Ομάδας, προσφέρει μια ολοκληρωμένη βιωματική εμπειρία, μέσα από την οποία η μάθηση γίνεται φυσικά, ευχάριστα και με ουσιαστική συμμετοχή όλων των νέων.

Χρήσιμες συμβουλές

- Δοκιμάστε κάθε σταθμό πριν από τη δράση.
- Προβλέψτε εναλλακτικές λύσεις για κάθε σταθμό, ώστε όλοι οι νέοι να μπορούν να ολοκληρώσουν τη δοκιμασία με τρόπο που ανταποκρίνεται στις δυνατότητές τους.
- Έχετε διαθέσιμο εφεδρικό υλικό σε περίπτωση φθοράς ή απώλειας.
- Προβλέψτε μικρά διαλείμματα όταν το παιχνίδι έχει μεγάλη διάρκεια.
- Αποφύγετε μεγάλες αναμονές μεταξύ των σταθμών.
- Προσαρμόστε τη δυσκολία των δοκιμασιών στις δυνατότητες της Ομάδας.
- Ολοκληρώστε το παιχνίδι με έναν σύντομο κύκλο αναστοχασμού, ώστε οι νέοι να μοιραστούν τι έζησαν και τι έμαθαν.

Κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων είναι συχνά χρήσιμοι οι νέοι να εργάζονται σε μικρές ομάδες. Ο χωρισμός αυτός μπορεί να χρησιμοποιείται τόσο στις καθημερινές συγκεντρώσεις όσο και κατά τη λειτουργία των Ενωμοτιών, όταν αυτές έχουν ήδη δημιουργηθεί.

Κατά τη σύνθεση των ομάδων λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες των νέων, οι μεταξύ τους σχέσεις, ο τρόπος επικοινωνίας τους και τυχόν δυσκολίες που μπορεί να επηρεάσουν τη συνεργασία. Η δημιουργία ομάδων με διαφορετικά χαρακτηριστικά ενισχύει την αλληλοϋποστήριξη, την επικοινωνία και τη συμμετοχή όλων.

Buddy System (Σύστημα Υποστήριξης από Συνομήλικο)

Μια πρακτική που μπορεί να αξιοποιηθεί στις μικρές ομάδες είναι το Buddy System. Πρόκειται για μια μέθοδο κατά την οποία δύο νέοι συνεργάζονται και υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον κατά τη διάρκεια μιας δραστηριότητας.

Στις Ειδικές Ομάδες, οι νέοι που ολοκληρώνουν ευκολότερα μια δραστηριότητα μπορούν, με την καθοδήγηση των Στελεχών, να υποστηρίζουν διακριτικά όσους χρειάζονται περισσότερο χρόνο ή περισσότερη βοήθεια. Η υποστήριξη αυτή δεν σημαίνει ότι κάποιος κάνει τη δραστηριότητα αντί για κάποιον άλλο. Αντίθετα, στόχος είναι κάθε νέος να συμμετέχει ενεργά, να αναπτύσσει τις δεξιότητές του και να βιώνει την επιτυχία μέσα από τη συνεργασία.

Δημιουργία Ενωμοτιών και αυτοδιοίκηση

Στις Ειδικές Ομάδες, οι Ενωμοτίες αποτελούν ένα παιδαγωγικό εργαλείο που ενισχύει την αυτονομία, τη συνεργασία και την αίσθηση ευθύνης των νέων. Η αυτοδιοίκηση εφαρμόζεται πάντα προσαρμοσμένα στις δυνατότητες της Ομάδας και δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Ακόμη και μικρές ευθύνες, όταν δίνονται με την κατάλληλη υποστήριξη, συμβάλλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη των νέων.

Για τον λόγο αυτό, οι Ενωμοτίες δεν είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν από τις πρώτες συγκεντρώσεις της χρονιάς. Είναι προτιμότερο να δημιουργούνται μετά τους πρώτους μήνες λειτουργίας, συνήθως τον Νοέμβριο, ώστε οι νέοι να έχουν γνωριστεί μεταξύ τους και τα Στελέχη να έχουν αποκτήσει σαφή εικόνα των δυνατοτήτων, των ενδιαφερόντων, του τρόπου συνεργασίας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε νέου.

Πριν από την ανάδειξη των Ενωμοταρχών, παρουσιάζουμε στους νέους τι είναι μια Ενωμοτία και ποιος είναι ο ρόλος του/της Ενωμοτάρχη και του/της Υπενωμοτάρχη. Εξηγούμε ότι πρόκειται για ρόλους ευθύνης και συνεργασίας, όχι για θέση εξουσίας. Ο Ενωμοτάρχης και ο Υπενωμοτάρχης βοηθούν την Ενωμοτία να συνεργάζεται, να οργανώνεται και να συμμετέχει ενεργά στις δράσεις της.

Διαδικασία δημιουργίας των Ενωμοτιών

1. Παρουσίαση του ρόλου

Τα Στελέχη παρουσιάζουν στους νέους τον ρόλο του/της Ενωμοτάρχη, καθώς και τα χαρακτηριστικά που χρειάζεται να έχει, όπως η συνέπεια, η συνεργασία, η υπευθυνότητα, η διάθεση να βοηθά τα μέλη της Ενωμοτίας και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων.

2. Υποβολή προτάσεων

Οι νέοι προτείνουν τα άτομα που θεωρούν ότι μπορούν να αναλάβουν τον ρόλο του/της Ενωμοτάρχη. Μπορούν να προτείνουν άλλο μέλος της Ομάδας ή και τον εαυτό τους.

3. Ανάδειξη των Ενωμοταρχών

Ανάλογα με τις δυνατότητες της Ομάδας, πραγματοποιείται μυστική ψηφοφορία μεταξύ των προτεινόμενων ατόμων. Όσοι νέοι χρειάζονται υποστήριξη στη διαδικασία βοηθούνται από τα Στελέχη, με τρόπο που διασφαλίζει, όσο είναι δυνατόν, την προσωπική τους επιλογή και τη μυστικότητα της ψήφου. Όταν η ψηφοφορία δεν μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά, το Αρχηγείο προχωρά στην ανάδειξη των Ενωμοταρχών, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των νέων και την παιδαγωγική εικόνα που έχει για την Ομάδα.

4. Δημιουργία των Ενωμοτιών

Το Αρχηγείο διαμορφώνει τις Ενωμοτίες, λαμβάνοντας υπόψη τις σχέσεις μεταξύ των νέων, τις δυνατότητές τους και κάθε παράγοντα που μπορεί να επηρεάσει τη συνεργασία, ώστε να δημιουργηθούν ισορροπημένες και λειτουργικές ομάδες.

5. Επιλογή Υπενωμοτάρχη

Μετά τη δημιουργία των Ενωμοτιών, τα μέλη κάθε Ενωμοτίας, με την κατάλληλη υποστήριξη από τα Στελέχη, επιλέγουν τον/την Υπενωμοτάρχη τους. Ο/Η Υπενωμοτάρχης συνεργάζεται με τον/την Ενωμοτάρχη και υποστηρίζει τη λειτουργία της Ενωμοτίας, αναλαμβάνοντας ευθύνες ανάλογα με τις δυνατότητές του/της και τις ανάγκες της ομάδας.

6. Επιλογή ονόματος

Κάθε Ενωμοτία επιλέγει το όνομά της, κατά προτίμηση μέσα από μία κοινή θεματική, ώστε να διαμορφώνεται κοινή ταυτότητα για ολόκληρη την Ομάδα.

Η θητεία των Ενωμοταρχών και των Υπενωμοταρχών διαρκεί ένα οδηγικό έτος. Με την έναρξη της επόμενης χρονιάς η διαδικασία επαναλαμβάνεται, ώστε περισσότεροι νέοι να έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν ρόλους ευθύνης.

Μετά την ανάδειξή τους, είναι χρήσιμο να πραγματοποιείται μία σύντομη εκπαίδευση.

Μέσα από απλά παραδείγματα και βιωματικές δραστηριότητες παρουσιάζονται οι βασικές ευθύνες του ρόλου τους, ώστε να αισθανθούν ασφάλεια και να κατανοήσουν πώς μπορούν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την Ενωμοτία τους.

Στόχος είναι όλοι οι νέοι να έχουν σταδιακά την ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες υπευθυνότητας, συνεργασίας και αυτονομίας, μέσα από εμπειρίες που ανταποκρίνονται στις δυνατότητές τους.

Προετοιμασία για την Υπόσχεση

Η προετοιμασία για την Υπόσχεση δεν περιορίζεται στην εκμάθηση των λόγων της. Είναι μια σταδιακή διαδικασία μέσα από την οποία οι νέοι γνωρίζουν τον Οδηγισμό, ανακαλύπτουν τις αξίες του και αισθάνονται ότι ανήκουν στην Ομάδα.

Στις Ειδικές Ομάδες ο στόχος δεν είναι η αποστήθιση, αλλά η κατανόηση, η συμμετοχή και η σύνδεση της Υπόσχεσης με πραγματικές εμπειρίες από τη ζωή της Ομάδας.

Τι χρειάζεται να γνωρίσει ένας νέος πριν δώσει την Υπόσχεση;

Δεν χρειάζεται να γνωρίζει τα πάντα για τον Οδηγισμό. Είναι σημαντικό, όμως, να έχει έρθει σε επαφή με βασικές έννοιες, όπως:

- τι είναι ο Οδηγισμός,
- τι σημαίνει να ανήκω σε μια Ομάδα,
- τι είναι η Υπόσχεση,
- τι συμβολίζει το Τριφύλλι,
- γιατί φοράμε στολή,
- τι σημαίνει να βοηθώ τους άλλους,
- τι σημαίνει να σέβομαι τον εαυτό μου, τους άλλους και τη φύση.

Η προετοιμασία μπορεί να γίνει σταδιακά μέσα από μικρές βιωματικές δραστηριότητες, οι οποίες προσαρμόζονται στις δυνατότητες, τα ενδιαφέροντα και τον τρόπο συμμετοχής των νέων.

Ενδεικτικά, μπορούν να αξιοποιηθούν δραστηριότητες όπως:

Γνωρίζω τον Οδηγισμό

Μέσα από εικόνες, φωτογραφίες και μικρές ιστορίες παρουσιάζουμε τι κάνουν οι Οδηγοί και τι σημαίνει να συμμετέχει κάποιος στον Οδηγισμό.

Ανήκω στην Ομάδα

Αξιοποιούμε παιχνίδια συνεργασίας και βιωματικές δραστηριότητες που ενισχύουν το αίσθημα του «ανήκειν». Στη συνέχεια συζητάμε, με απλά παραδείγματα από την καθημερινότητα των νέων, έννοιες όπως:

- Τι σημαίνει να βοηθάω έναν φίλο;
- Πώς νιώθω όταν κάποιος με βοηθά;
- Πώς συνεργαζόμαστε μέσα στην Ομάδα;
- Γιατί είναι σημαντικό να νοιαζόμαστε ο ένας για τον άλλο;

Η στολή, το μαντήλι και το Τριφύλλι

Η στολή και το μαντήλι αποτελούν στοιχεία της Οδηγικής ταυτότητας και βοηθούν τους νέους να αισθάνονται ότι ανήκουν στην ίδια Ομάδα.

Ακολουθεί η παρουσίαση του Τριφυλλιού και γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία του (τα τρία φύλλα, τα δύο αστέρια, ο φοίνικας, η φλόγα και η βελόνα της πυξίδας), καθώς και στον συμβολισμό τους, με τρόπο απλό και κατανοητό.

Η Υπόσχεση

Η Υπόσχεση δεν παρουσιάζεται ως ένα κείμενο που χρειάζεται μόνο να απομνημονευτεί, αλλά κυρίως να κατανοηθεί. Παρουσιάζεται σταδιακά, με τρόπο απλό και κατανοητό, δίνοντας έμφαση στο νόημα κάθε πρότασης της.

Μέσα από απλά παραδείγματα, οι νέοι κατανοούν στην πράξη τι σημαίνουν αξίες όπως η προσφορά, η συνεργασία, ο σεβασμός, η υπευθυνότητα και η φιλία.

Πότε ένας νέος είναι έτοιμος να δώσει Υπόσχεση

Η απόφαση για το πότε ένας νέος είναι έτοιμος να δώσει την Υπόσχεση λαμβάνεται από το Αρχηγείο της Ομάδας, καθώς έχει τη συνολική εικόνα της πορείας, της συμμετοχής και των δυνατοτήτων του.

Η ετοιμότητα δεν συνδέεται με την ικανότητα απομνημόνευσης ή ακριβούς απαγγελίας των λόγων της Υπόσχεσης. Κρίνεται συνολικά μέσα από τη συμμετοχή του νέου στην Ομάδα, τη σχέση που έχει αναπτύξει με τα υπόλοιπα μέλη και τον τρόπο που γνωρίζει και βιώνει τις αξίες του Οδηγισμού.

Ένα μέλος μπορεί να θεωρηθεί έτοιμο όταν, σύμφωνα με τις δυνατότητές του και τον δικό του τρόπο έκφρασης:

- συμμετέχει σταθερά στις συγκεντρώσεις και στις δράσεις της Ομάδας,
- έχει αναπτύξει το αίσθημα ότι ανήκει στην Ομάδα και χαίρεται μέσα από τη συμμετοχή του,
- κατανοεί, σύμφωνα με τις δυνατότητες του, βασικές έννοιες που συνδέονται με την Υπόσχεση
- προσπαθεί να ακολουθεί τους απλούς κανόνες λειτουργίας της Ομάδας,
- δείχνει ενδιαφέρον να αποτελεί ενεργό μέλος της Οδηγικής κοινότητας.

Η προετοιμασία για την Υπόσχεση γίνεται σταδιακά μέσα από την καθημερινή ζωή της Ομάδας, βιωματικές δραστηριότητες, παιχνίδια, ιστορίες, κατασκευές και άλλες δράσεις.

Στόχος είναι ο νέος να γνωρίσει τον Οδηγισμό, να κατανοήσει το νόημα της Υπόσχεσης με τον δικό του τρόπο και να ανακαλύψει στην πράξη τις αξίες που αυτή εκφράζει.

